

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.048/2013/13. szám

A Debreceni Ítéltábla a Budapesti.....számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Simon D. Gábor ügyvéd,(címe) által képviselt Dr. I.rendű felperes neve (címe) I. rendű felperes, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felperes és III. rendű felperes neve (címe) III. rendű felperes által - a Dr. Kiss Éva ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen - amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a Hegyeshalmi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Hegyeshalmi Zoltán ügyvéd, címe) által képviselt Allianz Hungária Biztosító Zrt.(címe) beavatkozott - kártérítés megfizetés iránti perében a Miskolci Törvényszék 13.P.20.110/2010/128. számú ítélete ellen az alperes részéről 131. és 132. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, a felperes részéről 133. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja; az alperes marasztalását nem vagyoni kártérítés címén az I. és a II. rendű felperes részére személyenként 6 500 000 (Hatmillió-ötszázezer) forint tőkére, valamint 3 000 000 (Hárommillió) forint tőke után 2005. február 18. napjától 2009. szeptember 30. napjáig, 6 000 000 (Hatmillió) forint tőke után 2005. február 18. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatra; vagyoni kártérítés címén egyetemlegesen az I. és a II. rendű felperes részére 21 091 915 (Huszonegymillió-kilencvenegyezer-kilencszáztizenöt) forint tőkére, valamint 1 496 000 (Egymillió-négyszázkilencvenhatezer) forint tőke után 2007. június 3. napjától, 5 772 870 (Ötmillió-hétszázhetvenkétezer-nyolcszázhetven) forint tőke után 2007. június 19. napjától, 241 500 (Kétszáznegyvenegyezer-ötszáz) forint tőke után 2007. július 1. napjától, 1 336 125 (Egymillió-háromszázharminchatezer-százhuszonöt) forint tőke után 2007. augusztus 16. napjától, 84 000 (Nyolcvannégyezer) forint tőke után 2007. szeptember 16. napjától, 26 920 (Huszonhatezer-kilencszázhusz) forint tőke után 2008. január 17. napjától, 4 981 500 (Négymillió-kilencszáznyolcvanegyezer-ötszáz) forint tőke után 2008. február 19. napjától, 6 838 000 (Hatmillió-nyolcszázharmincnyolcezer) forint tőke után 2008. augusztus 16. napjától, 315 000 (Háromszáztizenötezer) forint tőke után 2008. november 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatra leszállítja; egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi egyetemlegesen az I. és II. rendű felperest, hogy fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - 472 498 (Négyszázhetvenkétezer-négyszázkilencvennyolc) forint együttes fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg egyetemlegesen az I., II. és III. rendű felperes részére 15 napon belül 472 501 (Négyszázhetvenkétezer-ötszázegy) forint összegű másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. rendű felperes és a II. rendű felperes házastársak, a III. rendű felperes az I-II. rendű felpereseknek a 2003. évben született gyermeke. A 2005. február 18. napján született és 2009. szeptember 30. napján elhunyt **S. A.** - a per korábbi III. rendű felperese - az I-II. rendű felperesek gyermeke, a III. rendű felperes testvére.

Az I. rendű felperes 2004. szeptember 6. napján jelentkezett az alperesi jogelőd alkalmazottjánál, **Dr. Sz. Gy.** szülész-nőgyógyász orvosnál, 7. hetes terhességgel. A 2004. október 29. napi laborvizsgálat igazolta, hogy az I. rendű felperes vércsoportja RH negatív, a II. rendű felperes vércsoportja RH pozitív. A 2004. november 11. napi, majd a 2005. január 13. napi szerológiai vizsgálatok az anyai ellenanyag-képződés jelentős emelkedését mutatták. A 2005. február 17. napján elvégzett ultrahang vizsgálat alapján felállított diagnózis megfelelt a vércsoport inkompatibilitás következtében kialakuló hydrops kórképnek. Ezért az I. rendű felperest a Orvos- és Egészségtudományi Centrum Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájára utalták be, ahol eredménytelenül igyekeztek a koraszülést megelőzni. 2005. február 18. napján megszületett **S. A.**, aki születésekor súlyos egészségi állapotban volt, és az életmentési célból elvégzett beavatkozások ellenére jelentős agykárosodása alakult ki, sérült a hallóközpontja és a mozgásközpontja is.

A terhesgondozást végző szakorvos a szakma szabályaival ellentétesen járt, mivel az anyai ellenanyag-képződés mértékének nem tulajdonított jelentőséget, nem ismerte fel kellő időben a magzat haemolyticus megbetegedésének jeleit, nem végeztetett magzatvíz-analízist, ezért méhen belüli kezelésre sem kerülhetett sor, amellyel jó eséllyel meg lehetett volna előzni az újszülött agykárosodásának kialakulását.

S. A. kialakult súlyos agykárosodása az agyi állomány folyamatos csökkenését előidéző agysorvadást eredményezett, amely miatt jelentős mértékben visszamaradt fizikai, értelmi és érzelmi fejlődésében. Mindvégig pelenkázásra szorult, súlyos táplálkozási nehézségekkel küzdött, a mozgásfejlődése jelentős mértékben visszamaradt, egész életében állandó ápolásra, gondozásra, felügyeletre szorult. 2009. szeptember 30. napján otthonában hunyt el, halálát az agykárosodástól független, de leromlott fizikai állapota miatt lényegesen nagyobb eséllyel kialakult vírusfertőzés szövődményeként jelentkező légzési elégtelenség okozta.

S. A-t az I-II. rendű felperesek életében számos, a kialakult agykárosodással összefüggésben indokolt kezelésekre szállították, továbbá folyamatos kórházi tartózkodásai alatt naponta látogatták. Az utazásokra **D. Zs.** által haszonkölcsönbe adott, 8 liter/100 km átlagfogyasztású ... típusú személygépkocsival került sor. A gépkocsi használatáért az I-II. rendű felperesek ellenszolgáltatást nem teljesítettek, azonban az üzemanyag költségeket ők viselték.

S. A. fekvőbeteg-ellátásban részesült a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáján születésétől 2005. április 5. napjáig,.....i Kórház Gyermekrehabilitációs Osztályán 2006. február 27. és 2006. március 25. napja között, 2006. szeptember 8. és 2006. szeptember 19. napja között, 2006. szeptember 21. és 2006. szeptember 29. napja között, 2006. október 10. és 2006. október 30. napja között, 2006. november 6. és 2006. december 28. napja között, 2007. január 9. és 2007. január 18. napja között, 2007. január 30. és 2007. február 16. napja között, 2007. február 26. és 2007. március 13. napja között, 2007. március 27. és 2007. május 17. napja között, 2007. június 19. és 2007. július 5. napja között, valamint a..... Városi Kórház Csecsemő- és Gyermekosztályán 2007. március 20. és 2007. március 23. napja között. Ezen kívül a 2005. évben D-be öt alkalommal, M-re négy alkalommal, a 2006. évben M-re négy alkalommal, a 2007. évben **K-ra** egy alkalommal és M-ra egy alkalommal, a 2008. évben M-ra két alkalommal, a 2009. évben **K-ra** négy alkalommal és M-ra két alkalommal vitték kontroll vizsgálatokra. A fekvőbeteg-ellátások időszakának kivételével részt vett 2005. június 7. és 2009. szeptember 25. napja között M-on heti három alkalommal (hétfő, szerda, szombat időpontokban) HRG gyógyúszáson, amely alkalmankénti költsége 4 000 Ft; 2005. május 3. és 2009. szeptember 30. napja között M-on heti három alkalommal (hétfő, szerda, szombat időpontokban) Dévény-féle gyógykezelésben, amely költsége alkalmanként 3 500 Ft; 2005. július 4. és 2009. szeptember 30. napja között **"E"**ben heti három alkalommal (kedd, csütörtök, péntek időpontok) reflexzóna terápia speciális ideg-ingerterápiájában, amely költsége alkalmanként 8 000 Ft; 2007. július 2. és 2009. szeptember 30. napja között havi két alkalommal **Ny-n** akupunktúrás kezelésben, amely költsége alkalmanként 5 000 Ft; 2005. május 4. és 2009. szeptember 30. napja között otthonában heti három alkalommal gyógymasszőri kezelésben, amely költsége alkalmanként 4 000 Ft volt. Ezen kívül 2008. január 17. napján 26 920 Ft díjat fizettek a Intézet által végzett konduktív fejlesztés ellenértékéért. Születése után a kórházból való elbocsátását követően kialakult agykárosodása miatt az I-II. rendű felperesek **S. A.** részére rendszeresen Dalacin szirup, Augmentin szirup antibiotikumokat, Normaflore probiotikumot; Alfare, Fantomalt, Synlac, Milupa Milumil, Humana baby, Antireflux kiegészítő tápszereket; Aktiferrin szirup, Humet-R vaskészítményeket; Aloe Vera gél, zöld alga, Welstargreen-gold, Eskimo-3 kid halolaj, Cebion multivitamin szirup, őssejt-kapszula immunerősítő készítményeket vásároltak, amelyek átlagos havi költsége mindvégig 27 200 Ft volt.

2007. június 27. napján a káreseménnyel összefüggésben vagyoni és nem vagyoni károk címén a beavatkozó az I-II. rendű felperesek részére 5 000 000 Ft összeget fizetett meg.

A felperesek módosított keresetükben kérték az alperes kötelezését nem vagyoni kártérítés jogcímén az I. rendű felperes részére saját jogán 6 000 000 Ft tőke, a tőke után 2005.

február 18. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatai, **S. A.** a per volt III. rendű felperese jogán törvényes örökösként 6 000 000 Ft tőke, a tőke után 2005. február 18. napjától 2009. szeptember 30. napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére, a II. rendű felperes részére saját jogán 6 000 000 Ft tőke, a tőke után 2005. február 18. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére, a III. rendű felperes részére 4 000 000 Ft tőke, a tőke után 2005. február 18. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére. Kérték kötelezni vagyoni kár jogcímén az alperest egyetemlegesen az I-II. rendű felperesek részére összesen 24 266 885 Ft tőke, ebből 21 434 760 Ft tőke után 2007. június 19. napjától, 1 496 000 Ft tőke után 2007. június 3. napjától és 1 336 125 Ft tőke után 2007. augusztus 16. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésére - a vagyoni kártérítésből ápolás-gondozás címén 5 867 100 Ft tőke, a tőke után 2007. június 19. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatok, háztartási kisegítés címén 3 195 900 Ft tőke, a tőke után 2007. június 19. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatok, rezsi többletkiadás címén 318 660 Ft tőke, a tőke után 2007. június 19. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatok, telefon többletkiadás címén 372 660 Ft tőke, a tőke után 2007. június 19. napjától járó törvényes késedelmi kamatok, gyógyszer, táplálék feljavítás címén 1 496 000 Ft tőke, a tőke után 2007. június 3. napjától járó törvényes késedelmi kamatok, a fejlesztő ellátások költsége címén 11 680 440 Ft tőke, a tőke után 2007. június 19. napjától járó törvényes késedelmi kamatok, közlekedési többletköltség címén 1 336 125 Ft tőke, a tőke után 2007. augusztus 16. napjától járó törvényes késedelmi kamatok megfizetésére tartottak igényt. Kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest perköltség megfizetésére, amely a pert megelőzően egyezség megkötésének előkészítése érdekében végzett tevékenység ellenértékeként a korábbi jogi képviselő részére kifizetett 1 000 000 Ft díj, az előlegezett szakértői díj, valamint a megítélt tőkeösszeg után járó megállapodás szerinti 30 % ügyvédi munkadíj.

A felperesek előadták, hogy az alperesi jogelőd alkalmazottja jogellenes magatartása következtében **S. A.** súlyos agykárosodása alakult ki, emiatt fizikai, értelmi, érzelmi fejlődése jelentősen visszamaradt, amely az I-II-III. rendű felperesek, haláláig pedig **S. A.** személyhez fűződő jogait olyan mértékben sértette, hogy az igényelt nem vagyoni kártérítés alkalmazása indokolt. 2005. április 4. és 2009. szeptember 30. napja között kialakult agykárosodott állapota miatt folyamatosan havi 30 napban, napi 8 órában ápolási-gondozási tevékenységet kellett ellátniuk. Az egységes bírói gyakorlat szerint a károkozó nem mentesülhet ezen a címen indokolt költségek megfizetése alól arra hivatkozással, hogy a hozzátartozók az ápolási-gondozási tevékenységet saját maguk ingyenesen látták el. A költségösszegezését a keresetlevélhez mellékelte, a "**X**" Házi Betegápoló Szolgálat által meghatározott díj 75 % mértékében kérték megállapítani. 2005. április 4. és 2009. szeptember 30. napja között az I-II. rendű felperesek kevesebb időt tudtak fordítani a háztartási teendőikre, így ebben az időszakban havi 15 napra napi 3 órában háztartási kisegítőt volt indokolt igénybe venniük. A következőkes bírói gyakorlat szerint a károkozó nem mentesülhet ezen költség megfizetése alól arra hivatkozással, hogy a hozzátartozó eseti segítők ingyenesen látták el ezt a tevékenységet. A költségösszegezését a "**X**"

Házi Betegápoló Szolgálat által közölt díj 75 % mértékében kérték megállapítani. **S. A.** betegsége miatt a szülők több időt voltak kénytelenek otthon tölteni, hiszen állapota állandó felügyeletet, gondozást igényelt, a táplálkozási nehézségek, folyamatos pelenkázás miatt többet kellett mosniuk, ezért szükségszerűen megnövekedett a víz-, gáz- és áramfogyasztás, amelynek mértékét szakértői vagy egyéb bizonyítással nem lehet megállapítani, ezért általános kártérítés alkalmazását kérték, a 2005. évre havi 6 000 Ft, a 2006. évre havi 6 500 Ft, a 2007. évre havi 7 000 Ft, a 2008. és 2009. évre havi 7 500 Ft alapján, figyelmen kívül hagyva a fekvőbeteg-ellátásban töltött időszakot. Az I-II. rendű felperesek napjaik jelentős részét gyermekük miatt otthon kényszerültek tölteni, amely miatt a külvilággal, ismerősökkel, távolabbi családtagokkal csak telefonon tudtak kapcsolatot tartani, ezért szükségszerűen mobiltelefon-kiadásaik megnövekedtek. A kár összegét szakértői vagy egyéb bizonyítással nem lehet igazolni, kérték ezért általános kártérítés alkalmazását, a 2005. évre havi 6 000 Ft, a 2006. évre havi 6 500 Ft, a 2007. évre havi 7 000 Ft, a 2008. és 2009. évre havi 7 500 Ft többletkiadás figyelembevételével, figyelmen kívül hagyva a fekvőbeteg-ellátás időszakát. Az alperesi jogelőd felróható károkozásából kifolyólag különösen ügyelni kellett **S. A.** megfelelő tápanyag- és vitaminbevitelére, ezért kórházból hazabocsátását követően Dalacin szirup, Augmentin szirup antibiotikumokat, Normaflore probiotikumot; hat hónapos korától Alfare, Fantomalt, Sinlac, Milupa Milumil Humana baby, Antireflux tápszer kiegészítő tápszereket, Aktiferrin szirup, Humet-R vaskészítményeket, Aloe Vera gél, zöld alga, Werlstargreen gold, Eskimo-3 kid halolaj, Cebion multivitamin szirup, összejt-kapszula immunerősítő készítményeket volt szükséges a részére vásárolni, ebből havi 27 200 Ft többletkiadásuk keletkezett. A fekvőbeteg-ellátások időtartamának kivételével az I-II. rendű felperesek **S. A-t** terápiás kezelésekre vitték, így 2005. június 1. és 2009. szeptember 30. napja között heti három alkalommal (hétfő, szerda, szombat) M-ra Dévény-féle gyógykezelésre, amelynek költsége alkalmanként 3 500 Ft; heti három alkalommal Miskolcra (hétfő, szerda, szombat) HRG újszülött- és gyermek-gyógyúszásra, amely költsége alkalmanként 4 000 Ft; heti három alkalommal **"E"**be (kedd, csütörtök, péntek) reflexzóna-terápiás speciális ideginger-terápiás kezelésre, amelynek költsége alkalmanként 8 000 Ft; heti három alkalommal otthonában gyögmasszőri kezelésre, amelynek költsége alkalmanként 6 000 Ft volt. 2007. július 1. és 2009. szeptember 30. napja között havi rendszerességgel **Ny-ra** akupunktúrás kezelésre vitték, amelynek díja alkalmanként 5 000 Ft volt. 2007. februárjától 2009. szeptember 30. napjáig évi három alkalommal a **b-i P** Intézetben konduktív fejlesztésben részesült, amelynek költsége alkalmanként 26 920 Ft volt, az egyes fejlesztések két hétig tartottak, és bent tartózkodási lehetőség hiányában az I-II. rendű felperesek naponta vitték és hozták haza gyermeküket. Közlekedési többletköltségük azért merült fel, mert **S. A-t** agykárosodott állapota miatt kizárólag gépjárművel lehetett elvinni a fejlesztő és a kórházi kezelésekre, a fekvőbeteg-ellátása alatt napi gyakorisággal gépjárművel látogatták. Ebből a célból barátjuk, **D. Zs.** ... típusú személygépkocsiját kérték kölcsön, amelynek üzemanyag költségét viselték.

Az alperes ellenkérelmében a kereset nagyobb részbeni elutasítását kérte. A nem vagyoni kártérítés igényelt összege jelentősen eltúlzott, nem felel meg a 34/1992. (VI.1.) AB határozat indokolásának, mely szerint a kártérítés összegének a mértékét nem lehet a következményekhez igazítani, hanem annak meghatározásában a bíróságok józanságának, személyes elkötelezettségének és mértéktartásának lehet meghatározó szerepe. Az ápolás-

gondozás és háztartási kisegítés címén érvényesített vagyoni kárigény eltúlzott, az I-II. rendű felperesek a budapesti "X" Házi Betegápoló Szolgálat díjaitól alacsonyabb összegben is igénybe vehették volna a szolgáltatásokat. Felhívta arra a figyelmet, hogy **S. A.** állapota alapján indokolt ápolás-gondozás tekintetében figyelemmel kell lenni az életkorára, amelyből eredően agykárosodás nélkül is vele ugyanennyi időt kellett volna foglalkozni. A rezsi és telefon többletköltség felmerülését a felperesek nem igazolták, a gyógyszer- és tápszerkiadások címén érvényesített igények alaptalanok, mert nem bizonyították, hogy a költségek kifejezetten az agykárosodott állapot miatt merültek fel. A fejlesztő kezelések indokoltságát, ebből következően a közlekedési többletköltségek indokolt felmerülését az I-II. rendű felperesek nem bizonyították, egyébként az ellátásokat a társadalombiztosítás által finanszírozott módon is igénybe lehetett volna venni.

A beavatkozó az alperes ellenkérelmétől eltérő nyilatkozatot a perben nem tett.

Az elsőfokú bíróság jogerős 23.P.20.110/2010/26. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az I. és II. rendű felperesek gyermeke és a III. rendű felperes testvére, a 2005. február 18-án született és 2009. szeptember 30. napján meghalt **S. A.** magzati megbetegedése felismerésének elmulasztásáért és praenatalis kezelése elmaradásáért az alperest kártérítési felelősség terheli.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I-II. rendű felpereseknek személyenként 12 000 000 - 12 000 000 Ft tőkét, ezen összegekből 6 000 000 Ft tőke után 2007. június 28. napjától a kifizetés napjáig, 6 000 000 Ft tőke után 2007. június 28. napjától 2009. szeptember 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Kötelezte az alperest továbbá, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I-II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 23 382 080 Ft tőkét, ebből 22 045 955 Ft tőke után 2007. június 28. napjától, 1 336 125 Ft tőke után 2007. augusztus 3. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá 3 362 294 Ft perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a III. rendű felperes részére 4 000 000 Ft tőkét, a tőke után 2005. február 18. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, továbbá 254 000 Ft perköltséget. Az I-II. rendű felperesek ezt meghaladó keresetét elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet indokolása szerint az alperesi jogelőd felelősségét és a felperesek közrehatásának a hiányát jogerős közbenső ítélet megállapította, ezt követően már csak a vagyoni és nem vagyoni kárösszegezésének a vizsgálatára volt lehetőség. **S. A.** esetében az alperesi jogelőd jogellenes magatartásával oki összefüggésben súlyos agykárosodás alakult ki, amely olyan agysorvadást eredményezett, mely az idő előrehaladtával megállíthatatlanul tört előre. Mindez az életének valamennyi területére kiható módon, teljes mértékben visszavetette a fizikai, értelmi és érzelmi fejlődésében, az életminőségét, az életkilátásait, életesélyeit súlyos mértékben hátrányosan érintette. Számos alkalommal kellett részt vennie kórházi járóbeteg- és fekvőbeteg-ellátásban. Élete végéig pelenkázásra szorult,

súlyos táplálkozási nehézségekkel küzdött, mozgásfejlődése jelentős mértékben visszamaradt, élete végéig állandó ápolásra, gondozásra, felügyeletre szorult. Mindez súlyosan sértette testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogait. Az agykárosodása közvetve közrehatott a halálában is. Kétségtelen, hogy a halál közvetlen oka független volt az agykárosodástól, azonban az agykárosodás miatt visszamaradt, leromlott fizikai állapota, a köhögési reflexre is kiható károsodása miatt nála nagyobb eséllyel alakult ki e vírusfertőzés talaján halálos szövődményként légzési elégtelenség, mint egy olyan gyermeknél, aki egészséges. Mindezek alapján nem volt eltúlzott a káreseménykori értékviszonyok szerint a 12 000 000 Ft összegben igényelt nem vagyoni kártérítés. Halálával törvényes örökösei, az I. és II. rendű felperesek fejenként egyenlő arányban örökölték személyenként 6 000 000 - 6 000 000 Ft összegben a nem vagyoni kártérítést. Az I. és II. rendű felpereseknek át kellett élniük, hogy az alperesi jogelőd jogellenes magatartása miatt gyermekük az élet minden területére kiható, súlyos fokú, visszafordíthatatlan agykárosodással jött világra, közvetve emiatt elhunyt, életében az agykárosodással nem rendelkező gyermekhez képest vele legalább napi 8 órával többet kellett foglalkozni, teljes mértékben hozzá kellett igazítaniuk addigi életüket, ebből következően egymásra és másik gyermekükre, rokonaikra, barátaikra, szabadidős tevékenységeikre kevesebb idő jutott, mindezek olyan lelki megterhelést, pszichikai jellegű sérüléseket okoztak, amelyek nyilvánvalóan kihatnak az egész hátralévő életükre. Mindezek alapján a káreseménykori értékviszonyok szerint nem volt túlzott a személyenként igényelt 6 000 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítési igény. A III. rendű felperes gyermekként átélte, hogy testvére nem egészséges, keresztülment azon, amit egy testvér köztudomásúan és nyilvánvalóan elszenved a testvérének halála miatt, gyermekként szüleinek a korábbiaknál sokkal kevesebb ideje maradt vele foglalkozniuk, hiszen idejük jelentős részét **S. A-ról** való gondoskodás és felügyelet töltötte ki. Mindezek súlyosan sértették az egészséges családban éléshez, saját egészségéhez fűződő személyiségi jogait, nem volt eltúlzott a káreseménykori értékviszonyok szerint az általa igényelt 4 000 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítés. A bíróság **Dr. F. I.** igazságügyi szakértő és **R-né dr. G. É.** alperesi magánszakértő egybehangzó nyilatkozata alapján megállapította, hogy az I-II. rendű felpereseknek **S. A.** agykárosodott állapota miatt napi 8 órával többet kellett vele foglalkozniuk, mint egy hasonló korú, de agykárosodással nem rendelkező gyermekkel. A **"X"** Házi Betegápoló Szolgálat csatolt árlistájával és egyéb szakkégek díjairól szóló összehasonlító adatokkal kétséget kizáróan igazolták - figyelembe véve a 25 % levonást -, hogy ezen ápolási és gondozási többlettevékenység 2005. április 4. és 2009. szeptember 30. napja között havi 110 700 Ft-ba, 53 hónap alatt 5 867 100 Ft-ba került volna. Szakkég igénybe vétele esetén az egységes bírói gyakorlat szerint a károkozó javára nem értékelhető, ha a tevékenységet a hozzátartozók ingyenesen maguk végzik. Kétségtelen, hogy a **"X"** Bt. budapesti cég, ennek ellenére a társaság árai alacsonyabbak voltak az összehasonlító adatként közölt, vidéki szakkégek által ugyanezen szolgáltatásért elkért díjaknál. Ezért a bíróság a **"X"** Bt. árait ítélezése alapjául elfogadta. Mellőzte az alperes bizonyítási indítványát az **I. Sz. Sz.** M-on és környékén alkalmazott ápolási és gondozási díjak meghatározása céljából való megkeresésére azzal az indokkal, hogy a költségvetési szerv alapítója maga az alperes, így befolyása van az intézmény díjaira és nyilatkozataira is. Az igényelt összeg után 2007. június 19. napjától számított középátlagos időponttól a törvényes mértékű késedelmi kamatok iránti igény is alapos. A szakértők egyező nyilatkozata alapján a bíróság megállapította, hogy 2005. április 4. és 2009. szeptember

30. napja között az I. és II. rendű felpereseknek havi 15 napra, napi 3 órában háztartási kisegítőre volt szükségük. A **"X"** Házi Betegápoló Szolgálat árlistájával és egyéb vidéki szakcégek díjairól szóló összehasonlító adatokkal a felperesek igazolták, hogy a háztartási kisegítés díja havi 60 300 Ft-ba, 53 hónapra 3 195 900 Ft-ba került volna, ha a feladat elvégzésére szakcéget kértek volna fel. Az egységes bírói gyakorlat szerint a károkozó javára nem értékelhető, ha a tevékenységet a felperesek ingyenesen saját maguk végezték. Az ápolási-gondozási díj címén igényelt költségekhez hasonlóan ebben a részben is mellőzte, azonos indokokkal, az **I. Sz. Sz.** megkeresésére vonatkozó alperesi indítványt. A kárösszeg után alappal tartottak igényt az I-II. rendű felperesek középárányos időponttól, 2007. június 19. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatokra. A szakértők egyező nyilatkozata alapján az I-II. rendű felpereseknek **S. A.** agykárosult állapota miatt többet kellett otthon tartózkodniuk, mint amennyi egy agykárosodással nem rendelkező gyermek esetében szükséges lett volna. A tanúnyilatkozatok alapján megfelelően bizonyították, hogy szinte folyamatosan otthon is tartózkodtak. Köztudomású tény, hogy minél több az otthoni tartózkodás, annál nagyobb az ingatlan rezsi költsége, hiszen olyan víz- és áramfogyasztásra kerül sor, amely otthoni tartózkodás hiányában elmaradna. Köztudomású az is, hogy a táplálkozással kapcsolatos nehézségek, széklet- és vizeletürítési problémák beszenyezik a ruhát, így gyakoribb mosást tesznek szükségessé, ami ugyancsak a víz- és áramfogyasztást növeli. Az elsőfokú bíróság figyelmeztetése ellenére ebben a részben az I-II. rendű felperesek külön bizonyítási indítvánnyal nem éltek, általános kártérítés alkalmazását kérték. A bíróság álláspontja szerint a rezsiköltség-növekmény pontos összegének a meghatározására nem lett volna lehetőség bizonyítás lefolytatásával, még szakértő bevonásával sem lehetett volna tisztázni, hogy **S. A.** agykárosodásának hiányában mennyi lett volna a felperesek ingatlanának rezsi költsége. Ezért általános kártérítést kellett alkalmazni, az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az I-II. rendű felpereseknek nem eltúlzott az előadott kártérítési igénye, ezért rezsi költségek növekedése címén 2005. április 4. és 2009. szeptember 30. napja közötti időszakra, a kórházban töltött időszakok figyelmen kívül hagyása mellett, 318 660 Ft összegű kártérítés jár, amely után középárányos időponttól, 2007. június 19. napjától alappal tartottak igényt a törvényes mértékű késedelmi kamatokra. Az I-II. rendű felpereseknek legalább napi 8 órát kellett tölteniük többlet-ápolással és gondozással, szükséges és indokolt módon vitték **S. A-t** fejlesztő kezelésekre. Mindez azt jelenti, hogy kevesebb idejük maradt arra, hogy egymással, rokonaikkal és barátaikkal találkozzanak, és velük személyesen tartsák a kapcsolatot. Bizonyítást nem igénylő köztudomású tény, hogy személyes találkozás hiányában szükségszerűen előtérbe kerül a mobiltelefon útján való kapcsolattartás, amelyet a tanúk nyilatkozatai is alátámasztottak. A bíróság tájékoztatása ellenére az I-II. rendű felperesek bizonyítási indítvánnyal nem éltek, általános kártérítés alkalmazását kérték. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint bizonyítás lefolytatására nem lett volna lehetőség, szakértő bevonásával sem lehetett volna tisztázni, hogy **S. A.** agykárosodásának hiányában mennyi lett volna az I-II. rendű felperesek mobiltelefon kiadása, melyek voltak azok a mobiltelefon-beszélgetések, amelyekre a gyermek állapota miatt kényszerültek rá. Ezért a bíróságnak általános kártérítést kellett alkalmaznia. Mérlegelési jogkörében úgy találta, hogy nem eltúlzott az I-II. rendű felperesek által előterjesztett kártérítési igény a 2005. április 4. és 2009. szeptember 30. napja közötti időszakra, alappal tarthatnak igényt 372 660 Ft összegű kártérítésre és a tőke után középárányos időponttól, 2007. június 19. napjától járó törvényes mértékű késedelmi

kamataira. Az aggálymentes szakvélemény, a tárgyaláson meghallgatott szakértők nyilatkozatai alapján megállapítható volt, hogy a felperesek által megjelölt gyógyszerek, egyéb készítmények alkalmazására **S. A.** állapotával oki összefüggésben, szükséges és indokolt módon, valamint a megjelölt összegben került sor. 2005. február 18. napjától 2009. szeptember 30. napjáig az I-II. rendű felpereseknek havonta átlagosan 27 200 Ft, összesen 1 496 000 Ft többlet kiadása merült fel. Az immunerősítő készítmények hatásával kapcsolatban klinikai tesztekre nem került sor, de a szakértők arról is egyezően nyilatkoztak, hogy ennek ellenére a készítmények szedése a gyermek agykárosodás miatt kialakult állapota okán orvosilag nem tekinthető indokolatlannak, hiszen azok állapotának javítására is alkalmasak lehetnek. Ezért alappal igényelheték az I-II. rendű felperesek az 1 496 000 Ft összegű kártérítést és középarányos időponttól, 2007. június 3. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatait. Az I-II. rendű felperesek megfelelően bizonyították, hogy az általuk előadott időpontokban, helyszínekre és célból **S. A-t** fejlesztő kezelésekre hordták, amely kezeléseket költségei az általuk megjelölt összegben merültek fel. A szakértők egyező nyilatkozata szerint a kezelések mindegyike az agykárosodással oki összefüggésben vált szükségessé. 2005. június 1. napjától 2009. szeptember 30. napjáig terjedő időre mind összesen az I-II. rendű felpereseknek a fejlesztő terápiákkal kapcsolatban 11 672 100 Ft összegű költségük merült fel, így azt ezt meghaladó keresetet ebben a körben az elsőfokú bíróság elutasította. Ezen összeg után jogszerűen tartottak igényt 2007. június 19. napjától a középarányos kezdő időponttól járó törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésére. Nem volt annak jelentősége, hogy a fejlesztő kezeléseket egészségbiztosító által részben finanszírozott módon is igénybe lehetett volna venni, ez nem csökkentette volna az alperes fizetési kötelezettségét, hiszen ebben az esetben károkozónak az egészségbiztosító által finanszírozott rész erejéig a társadalombiztosítási szerv felé jött volna létre megtérítési kötelezettség. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapítható volt, hogy **S. A.** mozgatására, utaztatására tömegközlekedési eszközt nem lehetett igénybe venni, gépjárművel való szállítása indokolt volt. A tanúvallomások alátámasztották, hogy az I-II. rendű felperesek egy Suzuki Ignis típusú személygépkocsival hordták a fejlesztő kezelésekre, és ezzel a gépjárművel látogatták a kórházban töltött idő alatt. Az utazással felmerült benzin költséget alappal háríthatták át az alperesre. Figyelembe véve az üzemanyag átlagárakat, a gépkocsi fogyasztását és a megtett km-mennyiséget, 2005. június 1. és 2009. szeptember 30. napja között a kezelésekre utazással, a fekvőbeteg-ellátás során történt látogatásokkal kapcsolatban az I-II. rendű felpereseknek 2 425 682 Ft kiadásuk merült fel, amely összegből a Egészségbiztosítási Pénztár nem vitatottan megtérített 256 714 Ft-ot, így nem térült meg 2 168 968 Ft közlekedési többletköltség, mivel azonban ezen a jogcímen csak 1 336 125 Ft megtérítésére tartottak igényt, a kereseti kérelemhez kötöttség miatt a bíróság ezen összegű kártérítést, valamint középarányos kezdő időponttól, 2007. augusztus 16. napjától járó késedelmi kamatokat ítélte meg. 2007. június 27. napján az I-II. rendű felperesek a beavatkozótól 5 000 000 Ft összegű kártérítést kaptak. A részteljesítést a bíróság elsősorban a kamatra, ezt követően a tőketartozásra számolta el. Az I-II. rendű felpereseknek a nem vagyoni kártérítésre irányuló teljes követelése alapján a kifizetés napjáig 4 078 026 Ft, míg - a középarányos kezdő időpontot figyelembe véve - a vagyoni kártérítés után 45 439 Ft kamatkövetelése merült fel. Ezért a résztörlesztésből az elsőfokú bíróság 4 123 465 Ft-ot a kamatkövetelésre számolt el, a fennmaradó 876 535 Ft pedig a vagyoni kártérítés tőkeösszegét 23 382 080 Ft-ra csökkentette. A perköltség viselése

szempontjából az elsőfokú bíróság a Pp. 81. §-ának (2) bekezdését alkalmazta, figyelemmel arra, hogy a felperesi igények nem voltak nyilvánvalóan eltúlzottnak tekinthetők, és a részbeni pervesztességet is csupán a beavatkozó részteljesítése idézte elő. Az I-II. rendű felperesek a pert megelőzően és a per során jogi képviselőjük munkadíját, továbbá 289 338 Ft szakértői díjat előlegeztek. A bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. §-ának (2) bekezdése alapján mind a pert megelőzően, mind a perben eljáró jogi képviselő munkadíjának összegét mérsékelte, mivel a pertárgy értékhez képest eltúlzott összegű volt. Ezért a pert megelőzően eljáró jogi képviselő munkadíját a közbenjárásával kapott 5 000 000 Ft, a peres képviselőt ellátó ügyvéd munkadíját a megítélt 47 392 987 Ft tőkeösszeg után 5 %-ban, azaz összesen 2 419 650 Ft összegben állapította meg, amelynek Áfa-val növelt összege 3 072 956 Ft. Az előlegezett szakértői díjjal együtt összesen 3 362 294 Ft perköltség megfizetésére kötelezte az alperest az I-II. rendű felperesek javára. A III. rendű felperes javára ugyancsak a Rendelet 2. §-ának (2) bekezdése alapján mérsékelte, a megítélt tőkeösszeg 5 %-ában határozta meg az Áfa összegét is tartalmazó 254 000 Ft perköltséget. A feljegyzett 900 000 Ft eljárási illeték az alperes illetékmentessége folytán, a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alkalmazásával, az állam terhén maradt.

Az első fokú ítélettel szemben az alperes fellebbezést terjesztett elő, kérte az ítélet megváltoztatását, az I. rendű felperes vonatkozásában a megítélt vagyoni és nem vagyoni kártérítés tőkeösszegének 1 600 000 Ft-ra, a II. rendű felperes vonatkozásában a megítélt vagyoni és nem vagyoni kártérítés tőkeösszegének 1 600 000 Ft-ra, a III. rendű felperes vonatkozásában a megítélt nem vagyoni kártérítés tőkeösszegének 800 000 Ft-ra leszállítását, a perköltség együttes összegének 1 000 000 Ft-ra leszállítását, a felperesek másodfokú perköltségben marasztalását. Hivatkozása szerint a megítélt nem vagyoni kártérítés összegei eltúlzottak, egyetlen felperes tekintetében sem állnak arányban az őket ért sérelemmel. A néhai gyermek szüleinek sikerült feldolgozni a gyermek elvesztését, új életet kezdtek, újabb gyermekeket vállaltak. A III. rendű felperes életkora, mentális és fizikai állapota sem indokolja az ilyen nagyságú nem vagyoni kártérítést. A III. rendű felperes részére indokolt, nem vitatott nem vagyoni kártérítés összege 800 000 Ft; az I-II. rendű felperes részére **S. A.** jogán indokolt összeg összesen 1 466 670 Ft, mely I-II. rendű felpereseket fele-fele arányban illeti meg; az I-II. rendű felperes részére saját jogon indokolt, nem vitatott nem vagyoni kártérítési összeg fejenként 2 000 000 Ft. A nem vitatott vagyoni kártérítési összeg ápolás jogcímén 1 000 000 Ft, háztartási kisegítő jogcímén 500 000 Ft, rezsi és telefon többletköltség jogcímén 33 330 Ft, gyógyszer és étrend-kiegészítő jogcímén 500 000 Ft, fejlesztő ellátások költsége címén 600 000 Ft, utazási költségek címén 100 000 Ft, mindösszesen 2 733 330 Ft, amely I-II. rendű felpereseket fele-fele arányban illeti meg. Így az I-II-III. rendű felperest összesen indokoltan 9 000 000 Ft tőkeösszeg illeti meg, amelybe beszámításra kerül a peres eljárást megelőzően megfizetett 5 000 000 Ft, így a még teljesítendő összeg 4 000 000 Ft tőke. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság sem a vagyoni, sem a nem vagyoni kártérítés összegének megítélése során nem volt figyelemmel a 2004-2009. közötti értékviszonyokra, felhívta arra a figyelmet, hogy a káresemény időpontjában a biztosítási gyakorlatnak megfelelően a káreseményenkénti biztosítási összeg 5 000 000 Ft volt, ehhez képest a megítélt összeg bármely kórház működésképtelenségét, fizetésképtelenségét idézné elő. Rámutatott arra, hogy a gyermek halála nem hozható közvetlen összefüggésbe a

betegségével. Az elsőfokú bíróság a közrehatás körében nem értékelte az I. rendű felperes azon magatartását, hogy orvosi szakismerete ellenére nem tájékoztatta a kezelőorvosát arról, hogy a megszületett első gyermek előtt már volt egy terhessége, ez a tény pedig nagyban befolyásolta a sérülés bekövetkezésének az esélyét, és ezzel az orvosi kezelés mikéntjét. Nem értékelte az elsőfokú bíróság azt sem, hogy a kár bekövetkezésében a.... Egyetem 5-15 % mértékben közrehatott. Az ápolás-gondozás, háztartási kisegítés tekintetében annak ellenére 53 hónap időtartammal számolt, hogy a gyermek 9 hónapot kórházban töltött. A megítélt ápolási-gondozási, háztartási költségek jelentősen eltúlzottak. A felperesek nem igazolták a rezsitöbblet összegét, a telefonköltség-többlet összegét, a gyermek kezelésével kapcsolatos utazási költségek összegét, a gyógyszer- és táplálék-kiegészítők indokoltságát, felmerülését. A költségek egy része egészséges csecsemő esetén is felmerült volna, így nem hozható összefüggésbe a kialakult betegséggel. Hivatkozott arra is, hogy a megítélt összegek alapján megállapítható, hogy ezek kifizetése egy normál háztartás számára teljességgel lehetetlen. A kezelések egy része OEP finanszírozás keretében is igénybe vehető lett volna. Természetes ugyan, hogy egy család mindent megtesz a gyermek állapotának javítása céljából, azon kezelések költségei viszont, amelyek eredményessége a tudomány álláspontja szerint nem igazolt, a perben nem érvényesíthetők.

A felperesek csatlakozó fellebbezésükben kérték az első fokú ítélet megváltoztatását, az I. és II. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés tőkeösszege után a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontjának 2005. február 18. napjában meghatározását, az I-II. rendű felpereseknek megítélt vagyoni kártérítés tőkeösszegének 24 258 615 Ft-ra - és ebből következően 22 922 490 Ft tőke után 2007. június 19. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatokra felemelését, azzal a megjegyzéssel, hogy a peres felek az Allianz Hungária Biztosító által a korábban a felpereseknek 5 000 000 Ft jogcím nélkül már megfizetett összeggel a Ptk. 293. §-a szerint számoljanak el egymással. Kérték továbbá az alperesnek a másodfokú eljárási költségeikben marasztalását. A felperesi álláspont szerint a beszámításnak szükségtelen az ítéletbe kerülnie, az ítéletnek a valós károkozás idejéről kell szólnia, és az ítélet jogerőre emelkedésével kell megállapodni az 5 000 000 Ft megfelelő beszámításán, de az már nem a perre tartozik. A beszámítás csak a kamatra vonatkozhat, nem csökkentheti a kamatot termelő tőkét addig, amíg a kamatot és a költséget teljes egészében ki nem elégítette. Az ítélet rendelkező részébe továbbá az indokolással szemben az I. és II. rendű felperesek vonatkozásában nem a tényleges károkozás időpontja, 2005. február 18. napja került, hanem az az időpont, amikor a biztosító részéről a teljesítés megtörtént.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben előadták, hogy az elsőfokú bíróság minden lehetséges és szükséges bizonyítást lefolytatott, a bizonyítékokat együttesen értékelve, megfelelő mérlegelés mellett hozta meg megalapozott ítéletét, amely összecszerúságában megfelel a felpereseket ért károknak és a bírói gyakorlatnak is. A nem vagyoni kártérítés megítélt összege nem volt eltúlzott, figyelemmel életminőségük megváltozására és a kialakult bírói gyakorlatra. A jogerős közbenső ítélet alapján felperesi közrehatásra nem lehet hivatkozni, amennyiben pedig az alperes más károkozását is hivatkozza, úgy vele szemben elszámolási igénnyel léphet fel. Az ápolás-gondozás, háztartási kisegítés indokoltságát a szakértői nyilatkozatok, összecszerúságát a "X" Bt. és egyéb vidéki cégek

összehasonlító árai kellően alátámasztották. Ezen összegeket a bírói gyakorlat más esetekben is elfogadta. A fejlesztő kezelések összegszerűségét az egyes szolgáltatóktól beszerzett igazolásokkal bizonyították. A szakértői vélemény nem állapította meg, hogy bármelyik ténylegesen igénybe vett kezelés felesleges vagy eltúlzott lett volna. A közlekedési többletköltségek vonatkozásában a lehetséges bizonyítékokat előadták, a gépkocsi fogyasztása, a benzin átlagára adott, a gépkocsi igénybevétele a szakértői bizonyítás alapján indokolt volt. A gyógyszerek többlet költségét gyógyszerári igazolással bizonyították, a szakértők meghallgatásuk során indokoltnak találták a használt gyógyszereket és táplálék-kiegészítőket. A telefon és rezsi többletköltség vonatkozásában a bírói gyakorlat elfogadja, hogy amennyiben nem kiemelkedően magas ezen a jogcímen előterjesztett igény, úgy helye lehet általános kártérítés alkalmazásának. Nyilvánvaló, hogy az otthon tartózkodás, az ápolás-gondozás miatt a rezsi költségek jelentősen emelkedtek. A perköltség összegét pedig az első fokú ítélet az általános mértékre szállította le, amelyet elfogadtak, azzal szemben csatlakozó fellebbezéssel nem éltek.

A beavatkozó a másodfokú eljárásban nem tett nyilatkozatot.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján fellebbezés hiányában nem érintette az első fokú ítéletnek az alperest az I. rendű felperes javára 1 600 000 Ft, a II. rendű felperes javára 1 600 000 Ft, a III. rendű felperes javára 800 000 Ft megfizetésében marasztaló, valamint az I. és II. rendű felperesek keresetét 24 258 615 Ft tőkeösszegezen felül elutasító rendelkezéseit, míg a csatlakozó fellebbezést alaptalannak, a fellebbezést részben alaposnak találta a következők szerint:

A bíróságnak a Pp. 1. §-ából és 2. §-ának (1) bekezdéséből következően a felek által a kereset és ellenkérelem keretei között a per tárgyává tett jogvitát kell érdemben elbírálnia, amely tekintetében nincs relevanciája sem az alperes és a beavatkozó között létrejött - a felperesek és alperes közötti kártérítési jogviszonyra közvetlenül nem kiható - biztosítási szerződés feltételeinek, valamint annak sem, hogy a kereset szerinti marasztalás esetén az alperes vagyoni helyzete alapján képes lesz-e az önkéntes teljesítésre, vagy a követelés az alperestől behajtható lesz-e; ezért a fellebbezés elbírálása során az ítélet tábla figyelmen kívül hagyta az erre vonatkozó alperesi hivatkozásokat.

Az alperes az eljárási szabályokkal ellentétesen hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a kár bekövetkezésében az I. rendű felperes maga is közrehatott azzal, hogy a kezelőorvost a korábbi terhességéről nem tájékoztatta. A Pp. 217. §-ának (3) bekezdése szerint ha ugyanis a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés mennyisége tekintetében a vita elkülöníthető, a bíróság a jog fennállását közbenső ítélettel előzetesen is megállapíthatja; ebben az esetben a tárgyalás a követelés mennyiségére vonatkozóan csak a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után folytatható. Kártérítési perben a közbenső ítéletben kell eldönteni a felperes károsodása bekövetkezésének tényét, a beállott kárnak a károkozó magatartásával való okozati összefüggését, valamint állást kell foglalni a felelősség mértékéről is. A felelősség jogalapjáról döntés tehát egyben a felelősség mértékét is magában foglalja, a közbenső ítélet a teljes vagy - a károsulti közrehatás miatt - részleges kártérítési felelősség megállapítását is jelenti; a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követő eljárás már csak a

követelés mennyiségét vizsgálhatja, tehát a kártérítési felelősség megállapítása esetén azt, hogy a káreseménnyel okozati összefüggésben bekövetkezett-e és milyen mértékben károsodás. A jogerős közbenső ítélethez a Pp. 229.§-ának (1) bekezdése szerint a jogalap tekintetében anyagi jogerő fűződik, amely következtében a későbbiekben a keresettel érintett jog már nem vitatható. A perben az alperes teljes kártérítési felelősségét jogerős közbenső ítélet megállapította; a jogalap kérdésében történő döntést követően a károsult részleges felróható magatartásra hivatkozni már eredménnyel nem lehetett.

Nincs jelentősége a ... Egyetem a károkozásban való esetleges közrehatására hivatkozásnak. A 2014. március 15. napjáig hatályos Ptk. (a továbbiakban: Ptk.) 344. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha többen közösen okoznak kárt, felelősségük a károsulttal szemben egyetemleges, egymással szemben pedig magatartásuk felróhatósága arányában oszlik meg. Az egyetemleges felelősség kivételes mellőzésének a hiányában a károsult szabadon választhatja meg, hogy igényét melyik károkozóval szemben kívánja érvényesíteni; az egyetemleges kötelezettségnek pedig az a lényege, hogy bármelyik kötelezettől (károkozótól) a teljes tartozás követelhető, és a károkozó közrehatás arányának csak a károkozók egymás közötti jogviszonyában van jelentősége. A perben nem állt a Egyetem, a kár bekövetkezésében közrehatását ezért nem kellett vizsgálni, annak jelentősége csak akkor lehet, ha az alperes esetlegesen vele szemben erre hivatkozva megtérítési igényt kíván érvényesíteni.

A Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja alkalmazásával a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A nem vagyoni kártérítés jogintézményének a lényege, hogy a károkozó jogellenes magatartása következtében olyan hátrányok keletkeznek, amelyek kompenzálása - elvileg egyenértékű lehetőségek biztosítása révén - pénzbeli kártérítéssel megvalósítható.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapított meg nem vagyoni kártérítést az I., II. rendű felpereseknek, mint az elhunyt **S. A.** törvényes örököseinek a javára.

A Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság az 1/2008. Polgári Jogegységi Határozatával úgy foglalt állást, hogy genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermek a saját jogán nem igényelhet kártérítést a polgári jog szabályai szerint az egészségügyi szolgáltatótól amiatt, hogy a terhesség-gondozás során elmaradt vagy hibás orvosi tájékoztatás következtében anyja nem élhetett a terhesség-megszakítás jogszabály által biztosított jogával. A határozat részletesen kifejti, hogy a nemzetközi jogirodalomban „wrongful life” néven ismert eset - tehát amikor a gyermek a hibás tájékoztatás következtében elmulasztott abortusz miatt megszületett, és fogyatékosan kénytelen élni - nem alapoz meg a kár megtérítéséhez jogot, lévén nincs kompenzálható hátrány akkor, ha a természetnél fogva fogyatékos személynek esélye sem volt az egészséges életre, tekintettel arra, hogy a magzatnak nem lehet igénye arra, hogy elpusztítsák.

A perbeli káresemény azonban nem azonos a jogegységi határozatban vizsgált esettel, hiszen az alperes kártérítési felelősségét az alapozta meg, hogy nem került sor a magzat olyan méhen belüli kezelésére, amellyel jó eséllyel meg lehetett volna előzni az újszülött agykárosodásának kialakulását; tehát **S. A-nak** ebből következően lett volna esélye az egészséges élethez, így nem tekinthető természetnél fogva fogyatékos személynek, ezért van olyan kompenzálható hátrány - az egészségkárosodás -, amely nem vagyoni kártérítést indokol.

Az egységes bírói gyakorlat szerint a korábbi Ptk. hatálya alatt a nem vagyoni kártérítés iránti igény nem volt örökölhető, mert a személyhez fűződő jog elválaszthatatlan az adott személytől, a nem vagyoni sérelem által megalapozott igény csak személyesen érvényesíthető. Ha viszont a károsult a nem vagyoni kártérítés iránt még életében pert indított, akkor a törvényes örökösök az eljárásjogi szabályok szerint a perbe jogutódként beléphetnek. Mindezek alapján nem volt akadálya **S. A.** jogutódjaként az I., II. rendű felperesek javára marasztalásnak.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a **S. A.** jogán megítélt 12 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés összegét, az irányadó bírói gyakorlatra is tekintettel, eltúlzott mértékben határozta meg. A nem vagyoni károk pénzbeli egyenértékük voltaképpen nincs, így azok szoros értelemben vett megtérítéséről nem is lehet szó. Az immateriális sérelmek helyrehozhatatlanok, a kár mértéke nem állapítható meg objektív mérce szerint, az minden esetben a bírói mérlegelésen alapul, amelynek során azonban az egyedi körülmények gondos és részletes mérlegelése mellett, a mértéktartás követelményének megfelelően, igazodni kell a jogalkalmazás kialakult gyakorlatához. Az első fokú ítélet helytállóan vette figyelembe a nem vagyoni sérelmet megalapozó körülményeket, azok együttes mérlegelése alapján az ítélet tábla azonban úgy találta, hogy 6 000 000 Ft szükséges, de egyben elégséges a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelő kompenzálásra. Ebben a részben felhívja a Kúria Pfv.III.20.987/2012/4. számú felülvizsgálati ítéletével hatályában fenntartott Fővárosi Ítélet tábla 7.Pf.21.898/2011/5. számú jogerős ítéletét, amely súlyos oxigénhiányos állapot miatt a máj- és veseműködést is érintő súlyos agyi károsodással született, és a per folyamatban léte alatt 2 éves korában elhunyt felperes részére, 2004. évi értékviszonyok alapján 6 000 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítést állapított meg. Mindezek szerint az ítélet tábla a **S. A.** jogán megítélt nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 6 000 000 Ft-ra leszállította, és az I. és II. rendű felperesek között egyenlő részben, 3 000 000 - 3 000 000 Ft-ban megosztotta.

A hozzátartozót ért káresemény vonatkozásában - figyelemmel a Fővárosi Ítélet tábla Polgári Kollégiuma 2008. április 28. napi ülésén rögzítettekre - elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az igényt megalapozó káresemény milyen hatással volt a károsultat magában foglaló család funkcióinak alakulására, a káresemény milyen változásokat idézett elő a jogosult életvitelében, életminőségében, életének jövőbeni lehetőségei körében, érzelmi és lelki életének fejlődésében, személyiségének önmegvalósításában. Az igényt érvényesítő jogosultakat ért hátrányokat - a Pp. 163. §-ának (3) bekezdése alapján egyes köztudomású tények figyelembe vételével, mindenekelőtt azzal, hogy a fogyatékos gyermek születése, gondozásának nehézsége nyilvánvalóan a családtagokat jelentősen megviseli - gondosan értékelni kell, és a hátrányok összevetésével kell, a kialakult bírói gyakorlatra is

figyelemmel, meghatározni a nem vagyoni kárpótlás azon összegét, amely alkalmas a sérelem hozzávetőleges kompenzálására.

Az elsőfokú bíróság az I., II. és III. rendű felperesek saját jogán érvényesített nem vagyoni kártérítéssel összefüggő jogvita elbírálásához szükséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, a feltárt tényállás alapján a jogsérelem folytán bekövetkezett és a bizonyítás eredményeként feltárt hátrányokat, következményeket a nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásánál megfelelően értékelte. A megítélt nem vagyoni kártérítés összecszerúsége mind az I., II. és a III. rendű felperesek vonatkozásában nem eltűzött, a nem vagyoni sérelmek kompenzálására szükséges és elégséges, azok mérséklését az ítélőtábla nem találta indokoltnak.

Az alperes a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a gyermek halála a betegségével okozati összefüggésbe nem hozható. A felperesek csak olyan vagyoni károk megtérítése iránt terjesztettek elő keresetet, amelyek a kialakult súlyos agykárosodással álltak okozati összefüggésben, ezért ennek a hivatkozásnak ebben a részben a fellebbezés elbírálása tekintetében jelentősége egyébként sem volt. A nem vagyoni kár mértékének a meghatározása során az elsőfokú bíróság alapvetően **S. A.** egészségi állapotából következő sérelmeket értékelte, amely a halál bekövetkezésétől függetlenül az ítélőtábla álláspontja szerint önmagában indokolta a megítélt nem vagyoni kártérítést. Ezzel együtt a következetes bírói gyakorlat az egészségügyi szolgáltatók kártérítési felelőssége körében az esély elvételét is a kár részeként értékeli azzal, hogy az elvett esély mértékének - a realitáson kívül eső mértéket figyelmen kívül hagyva - nem tulajdonít jelentőséget. Ebből következően az alperes felelősségét megalapozó mulasztás hiányában ugyan nem állítható, hogy a halál bekövetkezése elmarad, mivel azonban az aggálytalan szakértői vélemény alapján abban a leromlott fizikai állapota miatt lényegesen nagyobb eséllyel kialakult vírushatóság közrehatott, ezért az elvárható magatartás esetén az életben maradására nagyobb esély lett volna, így az alperes kártérítési felelősségének a körében a halál bekövetkezése is értékelendő.

Az alperesi hivatkozással szemben a vagyoni kiadások indokoltságát az elsőfokú bíróság a per rendelkezésre álló adatainak, a szakvélemények megállapításainak alapján helytállóan vette figyelembe, és nagyobb részben összecszerúságában is megfelelően határozta meg. Az egységes bírói gyakorlat az ápolás-gondozás, háztartási kisegítés címen előterjesztett követelés jogalapját abban az esetben is alaposnak ítéli meg, ha az indokolt tevékenységeket a hozzátartozó ingyenesen, saját maga végzi, és nem szakápoló segítségét veszi igénybe, így elismeri a ténylegesen végzett tevékenység értékét. Nem értett egyet az ítélőtábla az elsőfokú bíróság indokolásával annyiban, hogy azért mellőzendő az ápolási és gondozási díjak meghatározása céljából az alperes által alapított költségvetési szerv megkeresése, mert az alperesnek nyilvánvalóan befolyása van az intézmény díjaira és nyilatkozatára; ezzel szemben a Pp. 3.§-ának (5) bekezdése értelmében a szabad bizonyítási rendszer elvéből következően a bíróság a polgári perben szabadon felhasználhat minden olyan bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas, és ezt az elvet a megkeresendő szerv nyilatkozatának feltételezett befolyásolására utalás nem törheti át. Ugyanakkor az indítvány a Pp. 3.§-ának (4) bekezdése szerint azért mellőzendő, mert a bizonyítás szempontjából szükségtelen, mivel a

felperesek által csatolt okiratokat az ítéltábla az indokolt és felszámítható költségek összecszerűségének igazolására elégségesnek találta, amely alapján a keresetben érvényesített összegek nem voltak eltúlzottak. A költségek tekintetében az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azokat a kiadásokat, amelyek egyébként egészséges gyermek születése esetében is felmerültek volna, és csak a többlet tekintetében állapította meg a kár megtérítésének a kötelezettségét. Mindezek alapján az ítéltábla a vagyoni károk leszállítására nagyobb részben nem talált okot.

Alapítanul sérelmezte az alperes, hogy a felperesek nem igazolták egyes vagyoni károk tényleges felmerülését. Ezzel szemben az ítéltábla osztotta az első fokú ítélet indokolását abban, hogy az aggálytalan és megfelelően kiegészített szakvélemény kellően alátámasztotta a rezi többletköltség, a telefon használat többletköltség, az utazási költség és a gyógyszer költség indokoltságát. A polgári perrendtartás a szabad bizonyítás rendszerén alapul, amely nemcsak a bizonyítékok felhasználásában, hanem azok értékelésében is jelentkezik. A Pp. 206.§-ának (3) bekezdése szerint a bíróság a kártérítés vagy egyéb követelés összegét, ha a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg. A jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt el akkor az elsőfokú bíróság, amikor a lefolytatott bizonyítási eljárást követően a rezi és a telefon használat többletköltségét általános kártérítésként határozta meg. Az utazások célját, indokoltságát, a költségek felmerülését és összecszerűségét a felperesek megfelelően bizonyították, mint ahogy a rendelkezésre álló adatok alátámasztották a megjelölt gyógyszerek felhasználásának indokoltságát és a költségek összecszerűségét is.

Nem osztotta az ítéltábla az alperes azon fellebbezési hivatkozását, hogy a kár részeként nem számíthatók fel azon kezelések költségei, amelyek eredményessége a tudomány álláspontja szerint nem igazolt. Ezzel kapcsolatban ugyanakkor azt is rögzíteni kell, hogy ezeknek a kezeléseknak a hatásosságát semmilyen tudományosan igazolt bizonyíték nem is cáfolta. Az elsőfokú bíróság indokolásától eltérően a költségek nem azért érvényesíthetők, mert a finanszírozás esetén az alperesnek a társadalombiztosítási szerv felé keletkezne megtérítési kötelezettsége - mivel ebben az esetben megtérülés miatt a felpereseknek nem lett volna az alperessel szemben érvényesíthető vagyoni káruk, a társadalombiztosítási szerv és az alperes közötti jogviszony pedig nem a perre tartozik -, hanem azért, mert a felperesektől nem vitatható el azon joguk, hogy a hozzátartozójuk állapotában kedvező változást előidéző, vagy pedig annak romlását megakadályozó, s a társadalombiztosítás által nem finanszírozott kezeléseket igénybe vegyék (ezt az álláspontot képviselte a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.023/2012/4. számú ítélete is). A társadalom-biztosítás által finanszírozott kezelések elmaradásának legfeljebb a kárenyhítési kötelezettség elmulasztásában lenne jelentősége; ilyen adat azonban a perben fel sem merült.

Helytállóan hivatkozott arra fellebbezésében az alperes, hogy az elsőfokú bíróság az I., II. rendű felperesek javára ápolás, gondozás címén arra az időszakra is megállapított költséget, amíg **S. A.** fekvőbeteg-ellátásban részesült, ebből következően ápolására, gondozására az egészségügyi intézet által került sor, tehát az I., II. rendű felperes részéről nem merülhetett fel ezzel kapcsolatban indokolt költség, hiszen ápolása az intézeten belül volt megoldott. 2005. április 4. és 2009. szeptember 30. napja között 238 napban vett

igénybe ellátást, ezért az elsőfokú bíróság helyes számítását alapul véve, 8 hónap időtartamban nem indokolt ápolás, gondozás címén költség felszámítása, így annak tőkeösszegét az ítélet tábla 4 981 500 Ft-ra leszállította.

A háztartási kisegítés összegszerűségét az első fokú ítélet tévesen határozta meg. Az alperes által sem vitatott szakértői vélemény szerint havi 15 napra, napi 3 órában volt indokolt háztartási kisegítő igénybe vétele, amelynek díja a felperesek által a keresetlevélhez mellékelte, a "X" Házi Betegápoló Szolgálat az ítélet tábla álláspontja szerint is az ítéletkezés alapjául elfogadható árlistája szerint erre az időszakra 31 800 Ft, amelynek a 75 %-a 23 850 Ft, így a háztartási kisegítés díja havi 23 850 Ft alapján 53 hónapra 1 264 050 Ft-ba került; ennek megfelelően az ítélet tábla ezen a jogcímen meghatározott vagyoni kár összegét leszállította.

Ugyancsak nem számítható fel a fekvőbeteg-ellátás időtartamára a rehabilitációs kezelések költsége, mivel értelemszerűen ebben az időszakban a kezelésekre nem kerülhetett sor. Az ellátás időszakát az elsőfokú bíróság is figyelmen kívül kívánta hagyni, azonban kisebb részben pontatlan számítást végzett. A rendelkezésre álló bizonyítékok szerint a következő fejlesztő kezelések ellenértéke számítható fel egy hónapban: 12 alkalommal Dévény-féle gyógykezelés, alkalmanként 3 500 Ft, összesen 42 000 Ft; 12 alkalommal HRG gyógyújszás, alkalmanként 4 000 Ft, összesen 48 000 Ft; 12 alkalommal reflex zóna és speciális ideg inger terápia, alkalmanként 8 000 Ft, összesen 96 000 Ft, 12 alkalommal otthonában végzett gyó gymasszőri kezelés, alkalmanként 6 000 Ft, összesen 72 000 Ft - mindez egy hónapban összesen 258 000 Ft. Ehhez hozzá kell számítani 2007. júliusától havonta egy alkalommal akupunktúrá s kezelést 5 000 Ft összegben, tehát ettől kezdődően elszámolható havi költség összesen 263 000 Ft. Az így a kár részeként meghatározható költségek az egyes hónapokban a következők szerint térnek el: 2005. júniusában a csatolt igazolások időtartama alapján csak 11 alkalommal vettek igénybe HRG gyógyújszást és 11 alkalommal vettek igénybe reflex zóna és speciális ideg inger terápia t, az elszámolható költség ebben a hónapban így 246 000 Ft. A kórházi tartózkodások időszakában az erre eső napokban esedékes kezeléseket figyelmen kívül kell hagyni, így 2006. februárjában 57 000 Ft, márciusában 236 500 Ft, szeptemberében 58 000 Ft, októberében 64 500 Ft, novemberében 43 000 Ft a felszámítható költség, decemberében költség nem merült fel; a 2007. év januárjában 106 500 Ft, februárjában 64 500 Ft, márciusában 50 500 Ft, májusában 107 500 Ft, júniusában 86 000 Ft, júliusában 241 500 Ft a felszámítható költség, áprilisában nem merült fel költség. A helyesbített számítás alapján a 2005. június 1. és 2009. szeptember 30. napja közötti időszakra a fenti kezelése k alapján felmerült vagyoni kár címén összesen 11 295 500 Ft tőkeösszeg ítéltető meg. Mindettől elkülöníthetően a Mozgássérültek Pető András Intézete kezeléseivel kapcsolatban igényelt költségek felmerülését a felperesek részben nem tudták igazolni, a keresetlevélhez mellékelte konduktív pedagógiai véleményből csak az állapítható meg, hogy 2007. februárja és 2008. februárja között három alkalommal részt vettek csoportfoglalkozásokon, de azok időtartama és díja nagyobb részben nem bizonyított; a mellékelte számla és bizonylat alapján mindössze annyit lehetett megállapítani, hogy 2008. január 17. napján két hetes foglalkozás díjaként 26 920 Ft összeget fizettek meg, ezért az ítélet tábla az intézeti foglalkozások igényelt díjai közül csak ezt az összeget tudta megítélni.

Az elsőfokú bíróság a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontjainak a meghatározásakor részben téves számításokat alkalmazott. A középarányos kezdő időpont megállapítására csak akkor van lehetőség, ha az egyes részösszegek azonos mértékűek; ezzel szemben az elsőfokú bíróság a vagyoni károk egyes tételeinél eltérő részösszegek mellett is középarányos kezdő időpontot határozott meg, amely szükségszerűen helytelen számítást eredményezett. Ezzel együtt a Pp. 215. §-ából következő kérelemhez kötöttség miatt az eltérő részösszegekből következő kezdő időpontokat csak a felperesek által a keresetben megjelölt időpontokat követően esedékessé vált részleteknél lehetett meghatározni. Az ítélet tábla ezért a vagyoni károk felmerülésére és összegére figyelemmel, a következők szerint korrigálta az így vétett számítási hibákat:

Az ápolási, gondozási költség címén felmerült vagyoni károk részösszegei azonos mértékűek, így alkalmazható a teljes 4 981 500 Ft után középarányos kezdő időpont, azonban a fentiekben részletezettek szerint figyelmen kívül kell hagyni az első időszakban a fekvőbeteg-ellátás időtartama alatt 8 hónapot, ezért a kezdő időpont 2008. február 19. napjára módosul.

A háztartási kisegítés költségei címén felmerült vagyoni károk részösszegei ugyancsak azonos mértékűek, így változatlanul a teljes 1 264 050 Ft tőke után a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja 2007. június 19.

A rezsi többlet címén megítélt költségek részösszegei részben eltérőek; a keresetben meghatározott 2007. június 19. napi kezdő időpontig esedékessé vált 119 160 Ft tőke; ezen felül az egyes részösszegekre tekintettel 42 000 Ft tőke után 2007. szeptember 16. napi, 157 500 Ft tőke után 2008. november 1. napi késedelmi kamatfizetési kezdő időpont alkalmazható.

A többlet telefonhasználat címén megítélt költségek részösszegei hasonlóan részben eltérőek; a keresetben meghatározott 2007. június 19. napi kezdő időpontig esedékessé vált 173 160 Ft tőke; ezen felül az egyes részösszegekre tekintettel 42 000 Ft tőke után 2007. szeptember 16. napi, 157 500 Ft tőke után 2008. november 1. napi késedelmi kamatfizetési kezdő időpont alkalmazható.

A gyógyszer költségek címén felmerült vagyoni károk részösszegei azonos mértékűek, így változatlanul a teljes 1 496 000 Ft tőke után a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja 2007. június 3.

A fejlesztő terápiák címén meghatározott költségek részösszegei nagyobb részben szintén eltérőek; a keresetben meghatározott 2007. június 19. napi kezdő időpontig esedékessé vált 4 216 500 Ft tőke; ezen felül az egyes részösszegekre tekintettel 241 500 Ft tőke után 2007. július 1. napi, 6 838 000 Ft tőke után 2008. augusztus 16. napi, és a külön felmerült 26 920 Ft tőke után 2008. január 17. napi késedelmi kamatfizetési kezdő időpont alkalmazható.

Az utazási költségek címén felmerült vagyoni károk részösszegei ugyan nem azonos mértékűek, egyetértett azonban az ítélet tábla az első fokú ítélet azon megállapításával,

hogy a felperesek a ténylegesen felmerült és meg nem térült összegekhez képest alacsonyabb összegű igényt terjesztettek elő, ebből következően elfogadható valamennyi időszakra azonos részösszeg számítása, így változatlanul a teljes 1 336 125 Ft tőke után a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja 2007. augusztus 16.

Tévesen hivatkoztak arra a felperesek a csatlakozó fellebbezésükben, hogy az elsőfokú bíróság a biztosító által teljesített kifizetéseket a Ptk. 293. §-ával ellentétesen számolta el. Nem értelmezhető a felperesek hivatkozása, amely szerint a beszámításnak sürgősségű az ítéletbe kerülnie, az ítéletnek a valós károkozás idejéről kell szólnia, és az ítélet jogerőre emelkedését követően kell megállapodni a kifizetett összeg beszámításáról. Ez a számítás nyilvánvalóan a károkozás tilalmába ütközne. A tilalomból ugyanis az következik, hogy a károsult - akár a károkozó rovására, akár más forrásból - a kártérítés folytán nem tehet szert a károsodás értékét meghaladó vagyoni előnyre. Amennyiben az elsőfokú bíróság nem vonta volna le az alperes által fizetendő kártérítési összegből a máshonnan már megtérült károkat, úgy kétszeres kifizetésre került volna sor, amelyből következően a felperesek a károsodás értékét meghaladó előnyhöz jutottak volna. A Ptk. 293. §-a szerint ha a kötelezett kamattal és költséggel is tartozik, és a fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elég, azt elsősorban a költségre, azután a kamatra és végül a főtartozásra kell elszámolni. Az első fokú ítélet számításának módszere a jogszabályi rendelkezésnek megfelelt - azonban annak módosítását eredményezte az alábbiak szerint a felpereseknek a fellebbezési eljárásban tett azon nyilatkozata, hogy a Ptk. 293. §-ától eltérően a teljesítést a **S. A.** jogán járó nem vagyoni kártérítés tőkeösszegére kéri elsődlegesen elszámolni. A jogszabályhely ugyanis csak a kötelezett eltérő rendelkezését tiltja, nincs azonban akadálya annak, hogy az elszámolás módját a jogosult a kötelezettre kedvezőbben határozza meg.

A felperesi elszámolási kérelemnek megfelelően (Pf. 12. sorszámú jegyzőkönyv) a 2007. június 27. napi 5 000 000 Ft összegű részteljesítés a **S. A.** jogán megítélt összesen 6 000 000 Ft tőkét csökkent, így az alperes ezen a címen a fennmaradó 1 000 000 Ft - az I. és a II. rendű felperes között egyenlő, 500 000 - 500 000 Ft részben megosztott - tőke és a teljes 6 000 000 Ft tőkeösszeg után 2005. február 18. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésére köteles. További elszámolás hiányában a részteljesítés nem érinti viszont az I., II. és III. rendű felperesek javára saját jogon megítélt nem vagyoni kártérítés, valamint a vagyoni kártérítés tőkeösszegeinek és késedelmi kamatainak a fentiek szerint részletezett összegeit.

Mindezek értelmében az ítélet az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a fentiek szerint részben megváltoztatta, egyebekben helyben hagyta.

Az ítélet részbeni megváltoztatása mellett is indokolt a Pp. 81. §-a (2) bekezdésének alkalmazása, mivel a kár összegeinek a meghatározása bírói mérlegeléstől függött, és a keresetben igényelt összegek nem voltak nyilvánvalóan eltúlzottnak tekinthetők; ezért az ítélet az ítéletben figyelmen kívül hagyta a felpereseknek az elsőfokú eljárásban való pervesztességét, így az alperes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt kereseti illeték az állam terhére marad; nem indokolt továbbá a felperesek javára megítélt ügyvédi munkadíj mint perköltség leszállítása sem, mivel a bírósági eljárásban megállapítható

ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontján alapuló munkadíjat az elsőfokú bíróság a (2) bekezdés alapján mérsékelte, és a per bonyolultságára, a kifejtett jogi képviselői tevékenységre tekintettel, a felperesek pernyertességéhez igazodóan az ítéletben meghatározott perköltség további mérséklésére az ítélet tábla nem talált indokot.

Az I. és a II. rendű felperesek csatlakozó fellebbezése 876 535 Ft fellebbezett tőkeösszeg részében eredménytelen volt, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. §-ának (4) bekezdése szerinti 35 061 Ft csatlakozó fellebbezési illeték viselésére kötelesek. Az alperes fellebbezése sikerre vezetett 8 290 665 Ft tőkeösszeg erejéig - ennek során figyelmen kívül kell hagyni a nem vagyoni kártérítésnek a részteljesítésbe beszámítása miatt csökkenő összegét -, ezért a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján az I. és II. rendű felperes köteles az összes fellebbezett 47 382 080 Ft tőkeösszeg után az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46.§-ának (1) bekezdése szerinti legnagyobb összegű 2 500 000 Ft-hoz arányosított 437 437 Ft fellebbezési illeték megfizetésére, míg a fennmaradó 2 062 563 Ft fellebbezési illeték a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése és 14. §-a értelmében, az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam terhén marad.

A másodfokú eljárásban az ítélet tábla a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdései szerint mind az egységesen fellépő felperesek, mind az alperes oldalán 600 000 Ft + Áfa, összesen 762 000 Ft másodfokú ügyvédi munkadíjat állapított meg, amelyből a fellebbezés eredményességéhez igazodó pernyertesség - pervesztesség arányában a Pp. 81.§-ának (2) bekezdése szerint határozta meg a felperesek javára jelentkező 472 501 Ft perköltség különbözetet, amely megfizetésére az alperest kötelezte.

A beavatkozónak és a beavatkozóval szemben a másodfokú eljárásban költség nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

A perköltség vonatkozásában a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapult.

D e b r e c e n, 2014. április 16.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő